

Het pand van De Alkenaar is een gemeentelijk monument. JIFOTO.NL / JAN JONG

Boeken, boeken, overal boeken. In kasten en op stapels. 50.000 titels in De Alkenaar wachten op een nieuwe lezer. JIFOTO.NL / JAN JONG

REPORTAGE De Alkenaar blijft bestaan

Boeken, boeken, overal boeken

„Gelukkig, je bent er nog.” Een vrouw stapt opgelucht binnen bij antiquariaat De Alkenaar en glimlacht richting Jan Oijevaar (82). Die zit op zijn vertrouwde plekje, een beetje verscholen achter stapels boeken naast de trap.

Connie Vertegaal
cvertegaal@mediahuis.nl

Alkmaar ■ Boeken, boeken overal boeken. En de onmiskenbare lucht van vergeelde exemplaren. Alles wat hier staat is minimaal tweede- of derdehands. Wachtend op een nieuwe lezer, want papier is geduldig. Welkom in De Alkenaar, waar smalle looppadjes leiden langs boekenkasten die tot het plafond reiken. En waar tegen die kasten, ook weer stapels boeken staan. Boeken die je nergens anders meer vindt. Het 'Rode boekje voor scholieren', ligt er bijvoorbeeld. Rechtstreeks uit de jaren '70. En veel dode schrijvers: Maarten Biesheuvels 'Brommer op Zee', Remco Camperts 'Het leven is vurrukkuluk'. Oude meuk voor de meeste lezers, maar een kostbare schat voor die ene klant die er net naar op zoek is.

Mopperkont

De vrouw die binnenstapte weet waar ze moet zijn. Behendig laveert ze langs de stapels boeken. Ze komt uit Heiloo en is op zoek naar Engelse literatuur. Even later staat ze met drie pinguïn-pockets bij het afrekenhoekje. „Evelyn Waugh. Wat moet u met die oude mopperkont”, zegt Jan Oijevaar als hij haar oogst bekijkt. Haar man is inmiddels ook binnen. „Je hebt haar wel laten schrikken”, zegt hij, „met dat verhaal dat je zou stoppen.”

„Ja, ik zou stoppen”, vertelt Jan. „Vorig jaar al. Dat had ik met de eigenaar van het pand afgesproken. Ik denk dat hij er een ijssalon of zoiets in wilde. Dat brengt veel meer huur op. Maar vrij onverwachts is het pand verkocht en nu hoef ik niet weg.” Het malle is: Jan heeft er een dubbel gevoel over. „Ik wilde niet stoppen, maar op het laatst had ik me er toch wel mee verzoend. Het is soms ook wel eens

een last, dat ik altijd naar de winkel moet.”

Boekenliefde

Alkmaarder Vincent van de Vrede is de nieuwe eigenaar van het pand aan het Ritsevoort. Hij kocht het uit nostalgie en boekenliefde. Twintig jaar terug had hij als student een zaterdagbaantje bij De Alkenaar, als assistent van Jan Oijevaar. „Al die boeken boden mij een venster op de wereld. Het was een geweldige tijd.” Dus toen hij hoorde van de naderende sluiting zocht hij contact met de eigenaar van het pand. Of hij het misschien kon kopen. Het lukte.

„Joost Zwagerman heeft De Alkenaar de mooiste winkel van Alkmaar genoemd”, zegt Vincent van de Vrede. Waarmee hij maar wil zeggen: dit is Alkmaars cultuurgood en zo onbesuisd is mijn aankoop niet. En wat Van de Vrede in Alkmaar doet, gebeurde ook in Den Haag. Haagse boekenliefhebbers zamelden vorig jaar 20.000 euro in om hun geliefde antiquariaat Colette met vrijwilligers voort te kunnen zetten. Het bedrag was al in drie dagen bij elkaar.

Droom

Van de Vredes plannen met De Alkenaar strekken verder dan alleen behoud van het antiquariaat. De boekwinkel moet onderdeel worden van een bruisend cultuurcentrum. De Vrede wil er boekpresentaties organiseren en debatten over maatschappelijke thema's. De achtertuin van het pand is al opgeslokt door een grote aanbouw, waar dat allemaal gaat gebeuren. Een zaaltje met ondersteunende horeca. „Iets als De Balie in Amsterdam, maar dan in het klein”, zegt Van de Vrede. „Dat is mijn droom.”

Bert de Raaf trekt de kar van het bouwproject. Hij is trainer, hogeschooldocent en dagvoorzitter, maar zodra zijn werk het toelaat is hij aan het klussen in De Alkenaar,

Geschiedenis

Ritsevoort 36, het pand van De Alkenaar is aan het eind van de 19e eeuw gebouwd. Het is een gemeentelijk monument. Vincent van de Vrede wil uitzoeken wat er allemaal is gebeurd. „Ik zoek mensen die verhalen kunnen vertellen over de bedrijven die er zaten voor het een antiquariaat werd.” Wie hier iets over weet kan contact zoeken met vvd.vrede@gmail.com. Ook mensen die als vrijwilliger aan de slag willen in De Alkenaar nieuwe stijl zijn welkom.

bijgestaan door de gepensioneerde timmerman Hans, zonder wie het onmogelijk zou lukken. De Raaf geeft een kleine rondleiding. Via de trap, waarvan het tapijt al twintig jaar is doorgesleten, naar de al ontruimde zolder. „Er komen twee appartementen boven de winkel. Daar hebben we dan huurinkomsten van. De boeken zijn straks alleen beneden, maar dat gaat doorlopen tot in het cultuurzaaltje.”

Jan Oijevaar in zijn antiquariaat. JIFOTO.NL / JAN JONG

Jan Oijevaar heeft zelf ook lopen sjouwen met de boeken. Bert de Raaf was onder de indruk. „Hij is tachtigplus, maar nog superfit.” Ze hopen dat het over een jaar klaar is, maar er moet nog veel gebeuren. „We doen het low budget. Met allemaal vrijwilligers. De bouwmaterialen zijn peperduur. Wat dat betreft zitten we net in de verkeerde tijd. Hout is het nieuwe goud.”

50.000 boeken

Het systeem van Jan Oijevaar raakt door de verbouwing wel een beetje ontregeld. Van alle boeken in De Alkenaar, dat zijn er zo'n 50.000, weet Jan waar ze staan. „Ik heb het verdeeld in thema's: kunst, filosofie, kookboeken, natuur, literatuur enzovoorts. En binnen die thema's staan de schrijvers op alfabetische volgorde.” Maar nu moet hij toch helaas een toerist teleurstellen. Een Duitser die een boek zoekt in zijn eigen taal voor de lange vakantie-dagen. „Duitse boeken heb ik hier nu niet meer staan, dat stond op zolder.” Hij heeft trouwens wel wat last gekregen van zijn rug en zijn schouders door al dat sjouwen, zegt hij.

Jan Oijevaar bestiert het antiquariaat nu ruim dertig jaar. Toen hij begon telde Alkmaar vier tweedehands boekenwinkels. De Alkenaar is nu nog de enige. Verdwijende antiquariaten is in het hele land de

trend. „Deze handel is online gegaan.” Hij was ooit docent en opbouwwerker in een Alkmaars wijkcentrum, maar de boekenliefde weekte hem los van die vastigheid. Geen van zijn vier dochters vier toonde ooit interesse om het winkelke over te nemen. Hij lacht: „Die hebben een vak geleerd.”

Blindelings

Wat vinden ze ervan dat hun vader op zijn 82e nog steeds tussen de tweedehands boeken zit? Opnieuw een lach: „Weet je dat er een psychiatrische diagnose is voor iemand die maar van alles in huis sleept en niks weg kan doen? Zo iemand noemen ze een hoarder. Mijn oudste dochter is huisarts, die vertelt me dat soort dingen.” Hij weet dat zijn dochters de complete inventaris van De Alkenaar blindelings weg zouden hebben gegoid als hij plotseling het vaantje had gestreken. Maar zover gaat het dus niet komen, nu het antiquariaat wordt voortgezet.

Jan Oijevaar vindt niet dat het zo erg met hem is. Hij kan wel boeken weg doen, al doet dat altijd een beetje pijn. En thuis heeft hij geen enorme boekenverzameling. Hoefte ook niet. „Als ik wat zoek, dan vind ik het hier. Ik ga binnenkort naar Zwitserland, naar de DaDa-expositie in Zürich. En dan vind ik hier een boek over Zwitserland en

Bert de Raaf leidt de verbouwing van De Alkenaar, achter hem heeft de achtertuin plaatsgemaakt voor het cultuurzaaltje in aanbouw. JIFOTO.NL / JAN JONG

een boek over DaDa. Mooi toch. Dat zijn boeken die je in de Alkmaarse bibliotheek niet vindt.”

Pinnen

Ondertussen meldt zich een nieuwe klant het afrekenhoekje. Een jonge vrouw heeft een klein stapeltje uit zijn hoofd uitrekenen, het wisselgeld uit de portefeuille in zijn achterzak halen. Spottend: „De eenentwintigste eeuw is hier nog niet aangebroken.”

„De eenentwintigste eeuw is hier nog niet aangebroken